

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Red.: Trezirea conștiinței naționale.

Prot. D. Antal: Pictura bisericii din Cerghid.

Sofron Vlad: Câteva observări asupra felului de a preda studiul religiei în școlile secundare.

Diacon Sofroniu Bulz: Cina Domnului.

Pr. Gh. Stan: Activitatea cercurilor religioase din protopopiatul Ludoș.

Tabloul donațiilor pentru biserica III. din Cluj. Cronică.

Comunicat oficial.

Trezirea conștiinței naționale.

Împlinirea idealului național prin înlăptuirea României mari și trecerea preocupărilor neamului nostru pe terenul luptelor și dușmăniilor partidelor politice, au adus sentimentul conștiinței naționale într'o eclipsă. Orbiți de succesul înlăptuirii României mari și bazați pe dreptul de veacuri ce l-am avut asupra ei, nu ne-am prea dat osteneala să urmărim propaganda și lupta ascunsă ce o duc cele două țări din a căror trunchiuri — alcătuite forțat și prin silnicie, — s'au rupt Ardealul și Basarabia pentru a se uni la trupul României mame. Încă față de Rusia — cum stă în continuu gata de luptă — ne-am apărat și ne apărăm drepturile, prin o propagandă suficient de succesă în streinătate. Am fost deadreptul nepăsători față de propaganda dusă cu un mare și costisitor aparat, de către Ungaria, care nu poate uita Ardealul. Propaganda a întins-o până departe în America, ducându-o cu succes în Anglia, iar acum de curând în Italia, succedându-le să provoace un puternic curent pentru revizuirea tratatelor, în senzul de a li se rectifica granițele, tăind fășii adânci din trupul țării noastre. În propaganda lor s'au folosit de cele mai grosolane minciuni și date statistice false, îmbrăcate în haine impresionante. Ne-fiind contrabalansată de o propagandă românească de spulberare a minciunilor lor, dușmanii noștri și-au câștigat mulți aderenți și susținători ai revendicărilor lor, chiar și printre foștii noștri pretini.

În deosebi în timpul din urmă propaganda revizionistă a ungarilor, a devenit din ce în ce mai obraznică. Guvernul maghiar, din propagandă ascunsă, a transformat-o în propagandă pe față. Faptul acesta a provocat un violent protest în întreagă presa românească. Din protest de presă s'a transformat în protest public, manifestat cu mare succes într'o serie de adunări de protestare. Adunările au fost inițiate de marele ziar „Universul“, afiliindui-se o mulțime de societăți și grupări cetățenești, fără deosebire de culoare politică.

Pe ziua de 1 Decemvrie c. s'a proiectat o mare adunare în Cluj. S'a ales această zi, ca cea mai simbolică, și 'n care acum 14 ani în marea adunare dela Alba-Iulia s'a manifestat într'un singur glas dorința întregului Ardeal românesc să se rupă de foștii stăpânitori și să se unească pe veci cu patria mamă România, din care a simțit totdeauna că face parte sufletește.

Aceste adunări vor face să retrăim zilele neuitate trăite în anul 1918, stăpâniți de cel mai înfocat entuziasm și dragoste de neam, iar pe conducătorii statului îi va îndemna să pună la mai mult lucru de propagandă pe atâți ambasadori și atașați de presă ce-i avem în capitalele tuturor țărilor mai însemnate din lume. Cauza ce o apărăm este cea mai dreaptă cauză istorică ce a existat vreodată, încât nu constituie mare trudă a face propagandă succesă pentru apărarea ei.

Adunările acestea vor avea ecou și peste granițe, și atât preținii cât și dușmanii vor afla în mod respicat că România mare e una și nedespărțită și o vom păstra cu prețul vieții noastre.

Red.

*

Frați Români!

Ungurii din Buda-Pesta cari au stăpânit pe nedreptul o mie de ani pământul sfânt al Ardealului românesc, azi prin înșelăciuni uneltesc contra pământului strămoșesc.

În Ardealul desrobit cu sângele vostru și al fiilor voștri, cu prețul sacru al miilor de martiri sacrificați pe roată și spânzurați, ei vreau să stăpânească din nou cu baioneta honvezilor și a jandarmilor cu pene de cocoș.

Grofii dela Budapesta visează din nou un Ardeal al barbariilor ungurești.

Față de planurile lor îndrăznețe și trufașe, avem datorința sfântă de-a face zid de neînvinc în jurul gliei strămoșești.

Spre a ne mărturisi hotărîrea noastră, de-a nu lăsa să se încalce nici un petec din pământul țării, declarăm sus și tare, că întreg neamul se va ridica, ca un singur om și va lupta până la ultima picătură de sânge.

La Budapesta am mai fost; și dacă Ungurii ne vor sili să părăsim pacea, va trebui să mergem încă odată pentru a-i aduce la dreaptă judecată.

Veniți cu toții la marea adunare românească unde-și vor spune cuvântul cei mai aleși fii ai neamului.

Adunarea va avea loc în ziua de *1 Decembrie*, ziua când s'a făcut unirea pe veci a Ardealului cu țara-mumă, *ora 10 în Piața Unirii din Clujul românesc de azi*, în Clujul temnițelor nucegăite de eri, în care s'a stins floarea neamului pentru apărarea unui drept al nostru istoric.

În ziua de 1 Decembrie se va aduna la Cluj toată suflarea românească pentru a spune Europei că peste hotarele României întregite nu se poate trece fără vărsare de sânge!

**Comitetul de organizare
al adunării de 1 Dec.**

Pictura bisericii din Cerghid.

Un nou pictor bisericesc prof. Catul Bogdan.

În anii de după război în eparhia noastră s'au zidit multe biserici și s'au restaurat și mai multe. Statistica vorbește despre vre-o 60 biserici noi și 190 restaurate. În 14 ani au fost deci înnoite două din trei părți din numărul total al bisericilor eparhiei noastre. Atât înnoirea cât și zidirea celor mai multe s'a restrâns numai la pereți. La prea puține s'au ajuns bani și pentru împodobirea internă, cu iconostas corespunzător, sau cu zugrăvirea pereților interiori. Avem atâtea biserici noi și mai vechi, mărețe ca înfățișare exterioară, cu pereții abea văruiți în interior și cu câte un iconostas improvizat cu icoane desprechete, cumpărate dela iconari.

Atmosfera unei astfel de biserici nu-ți inspiră evlavie ci din contră răceală și indispoziție sufletească, ca și o casă pustie sau sărăcăcios și inestetic mobilată.

Cu totul altă impresie îți dă o biserică împodobită cu un iconostas frumos și e înzecită impresia dacă pe lângă iconostas îi afli și pereții pictați.

Străbunii noștrii înțelegeau rostul împodobirii și zugrăvirii, de aceea și aflăm o mulțime de biserici vechi, modeste ca înfățișare exterioară, însă în schimb zugrăvite în întregime în interior și încă așa de frumos, iar alături biserica cea nouă de zid, mare și pompoasă, înlăuntru cu pereții goi ca o biserică reformată. Intri în cea nouă și ieși indispus; intri în cea veche și te cuprind fiori de evlavie, căci sunt chipuri de sfinți pe iconostas și pe pereți cari trăesc și locuesc în această bisericuță cu lumină puțină și misterioasă. Iată un motiv, pe lângă altele, pentru care strămoșii noștrii erau mai credincioși.

La sfințirea bisericii din Cerghid mi s'a dat să am o satisfacție sufletească cum în puține locuri am mai avut-o.

Pe lângă faptul de a asista la sfințirea unei biserici ctitoricești, zidită în întregime din donația regretatului Ioaneș Petra-Oașia și a familiei lui, mi s'a dat să văd și o biserică pictată în interior prin donația specială a dlui Dr. Nicolae Petra, avocat în Sibiu. E o biserică dată destinației așa după cum cere într'adevăr rânduiala bise-

ricească, cu iconostas, cu pereții zugrăviți, cu strane, cu candelă și cu odoarele trebuitoare.

Vizitatorul strein e deadreptul surprins, întâi de biserica înșasi ce se ridică mareț pe o colină în mijlocul satului. Surprinsese se succed. La intrare în tindă pe peretele din dreapta vede chipurile zugrăvite ale ctitorilor Ioaneș P.-Oașa și soția, iar pe perețele din stânga pisania, săpată pe placă de marmoră, îi spune că a fost zidită în anii 1930—32, din dania de o jumătate de milion Lei a regretatului Ioaneș Petra-Oașa din București († 1926). La constituirea daniei l-a îndemnat împrejurarea că făcând agricultură a avut mulți muncitori din această comună dela cari a aflat starea precară a bisericii lor. Că a fost pictată cu cheltuiala ginerelui său dl Dr. Nicolae Petra, adv. Sibiu, de către pictorul profesor Catul Bogdan din Cluj și a fost sfințită prin P. Sf. Sa Dr. Ioan Stroia, episcopul Armatei, în Noemvrie 1932.

Intrând în tinda femeilor, ochiul îți rămâne încântat, iar sufletul impresionat de atmosfera ce stăpânește în biserică. Pe pereți un ansamblu dulce de culori cu simț artistic combinate, te îmbie să te apropii și să privești în parte și cu atențiune fiecare icoană, începând cu pantocratorul zugrăvit pe bolta din mijloc: Un Iisus blând cu un cor de îngeri în jur. Deadreapta și deastânga în continuarea bolții, cei patru evangheliști cu chipuri gânditoare. Pe arcul de zid de deasupra iconostasului în semicerc e cina cea de taină cu chipurile variate ale apostolilor, însă în culori aproape asemănătoare de haine, ca toată atențiunea creștinului să fie concentrată la chipul Mântuitorului care binecuvântă pâinea și vinul, momentul întemeierii tainei celei mari a sfintei cuminecături. În față e iconostasul pictat cu fond prea tare, poate ca să întărească chipurile prea mici ce a îngăduit să se zugrăvească împărțirea de zid a lui. Pictorul a aflat iconostasul deja zidit cu defecte de împărțire pe cari nu le-a mai putut îndrepta, silindu-l să zugrăvească icoane disproporțional de mici în raport cu cele de pe pereții largi. În hora dreaptă pe semiboltă până la ferestria e zugrăvită nașterea Mântuitorului, în mijloc familia sfântă, în dreapta Magii iar în stânga păstorii, în

spatele tuturor orașul Vifleem, sus un cor de îngeri. În hora stângă pe aceeași suprafață e Învierea Domnului, cu ostașii deoparte și îngerul de cealaltă. În partea îngerului în depărtare se văd Mironosițele. Chipul Mântuitorului, cu înfățișare de atotbiruitor al morții, stăpânește în formă strălucită întreg tabloul.

Între naia bărbaților și a femeilor pe perețele din dreapta este Botezul Domnului, iar pe cel din stânga Intrarea în Ierusalim, două compoziții de adevărată artă. Alături mai sunt zugrăviți câte doi sfinți și deadreapta și deastânga.

În altar pe boltă e chipul Maicii Domnului, jos sfinții Ierarchi, iar la proscomidie luarea de pe cruce, în colorii mohorite ca înșasi scena.

Pictura în „al fresco“ nu i-a dat pictorului putința să redea expresia fețelor decât într'o singură culoare. Stăpân pe arta picturii cu toate acestea i-a reușit deplin, cu ajutorul liniilor ochilor, nasului, gurei și bărbii să le dea expresia de chipuri sfinte, ceea ce este principal la o pictură bisericească.

Până acum dl profesor Catul Bogdan, cu îndelungate studii la Paris, a fost consacrat ca un talentat pictor de peisagii și portrete, având expoziții foarte reușite la Cluj și București, de astă dată, prin acest debut de pictură bisericească, a intrat între pictorii de valoare bisericești, de cari prea puțin avem în Ardeal.

Îl felicităm și-i dorim succes și ascensiune.

Prot. D. Antal

Câteva observări

asupra felului de a preda studiul religiunii în școlile secundare. (Urmare).

15. Pr. Ion Goron „Noua lege“ cuvântări despre fericirile evanghelice. Cluj tipogr. eparh. ort. Acest opșor pe cât este de mic ca format, pe atât este de bogat ca conținut. El cuprinde 26 de meditații în cari se expun adevăruri adânc cugetate și simțite. Scrisul părintelui Goron se caracterizează prin naturalitate și frază substanțială. Dar părintele Goron mai este și un psiholog, care știe să prindă înțelesul mai adânc al lucrurilor și să analizeze cu multă finețe

sentimentele altora, făcându-ne să le simțim și să le trăim și noi. Iată calitățile cari caracterizează scrisul păr. Goron și cari dau meditațiilor d-sale o deosebită valoare. Elevii nu numai că vor citi această carte cu plăcere și lectura ei va influența binefăcător asupra lor.

16. Marin Ionescu „Nepăsare“, București 1925. Deși nu se spune totuși din cuprinsul bucăților se pare că au fost predici rostite. Scrisul părintelui Marin Ionescu este vioi și preșerat cu o mulțime de istorioare frumoase și atrăgătoare, cari fac lectura ușoară și interesantă. Dar nu aceasta este calitatea cea mai mare a bucăților cuprinse în broșura de mai sus, ci alta. Părintele Ionescu este un fin psiholog, știind să rupă bucăți din realitatea sufletească a altora, să ni le înfățișeze de așa natură, încât ele par ca niște mici oglinzi în cari cetitorul își vede dublul eului său cu toate defectele lui. Din motivele mai sus amintite, cartea e atât de atrăgătoare. Dăm titlul câtorva bucăți: Nepăsare, întoarcerea la evanghelie, către cei bogați etc.

17. Dr. Gr. Cristescu „Semănături de primăvară“. Un opșor de 78 pagini. Dăm titlul câtorva bucăți: Semănături de primăvară — Bunavestire a renașterii prin Hristos — Floriile tineretului — Paștile tineretului — Rusaliile tineretului — Tentația uliții — Moda și tineretul — Tineretul și cultura etc. Părintele profesor Cristescu interpretează câteva evenimente mari din viața mântuitorului pentru viața tinerilor, combate unele excese ce se obsearvă în viața acestora, dă sugestii, adresează apeluri entuziaste, îndeamnă și îmbărbătează tineretul, să apuce spre drumurile ce duc spre culmile luminoase și zările senine ale creștinismului. Cartea e plină de poezie și avânt.

18. Pr. Ioan N. Ionescu „Artă și pornografie“. București 1929. În această broșură de vr'o 64 pagini se arată ce e arta și se lămurește întrebarea dacă arta trebuie să aibă tendințe moralizatoare sau nu. Se face distincțiunea netă între artă și pornografie, se susține prima și se combate ultima. Broșura e interesantă prin ideile ce le susține și trebuie deci recomandată elevilor.

19. Dr. Ștefan Cioroianu „Dor de lumină“. Tipografia diecezană Arad. 1917.

A carte de vr'o 180 pagini. Spicuesc câteva titluri din conținut: Suferința ca pedagog — Ranguri și suflete — Economia vieții — Programa vieții — Cain și Avel — Comori îngropate — Administrarea talențelor etc. Cartea tratează subiecte foarte variate într'un stil clar și curgător. Părintele Cioroianu este cunoscut multora și din alte scrieri ale sfinției sale, ca un bun mântuitor al condeiului. Subiectele sunt interesante și tratate cu multă competență. Părintele Cioroianu se prezintă ca un cărturar cu cunoștințe multe și variate. Scrisul sfinției sale este presărat cu exemple și comparații frumoase și originale, pentru aceea lectura cărților sf. sale este atât de plăcută. Cetitorul rămâne câștigat pentru ideile ce le susține autorul, iată calitatea mare a cărții pe care o recomandăm.

20. Victor N. Popescu „Jertfă de seară“ ed. II. București 1929. Dau câteva titluri din cuprinsul acestei cărți. Viața și moartea — Feriți-vă de ucigașii de suflete — Dumnezeu și omul lăuntric — Suferința — Liniștea de seară, etc. După cum ne spune autorul în introducerea cartea a rezultat din nevoia ce a simțit-o de a revărsa ceva din prisosul sufletului, deci ea cuprinde reflexii asupra unor adevăruri și simțeminte, de cari a fost prea plin sufletul autorului. Cartea e ca și o livadă unde printre copacii vâjnoși cari se înalță falnici, se află întinsă pajștea preșerată cu tot felul de flori mărunte și delicate. Printre ideile viguroase aflăm preșerate simțemintele gingașe, cari s'au revărsat din abundență din sufletul autorului. Autorul a citit mult și a simțit mult și din acest aluat s'a plămădit cartea. Faptul că prima ediție s'a epuizat într'un timp relativ scurt, e o dovadă că această carte a fost mult gustată.

21. Dionisie Romano episcop de Buzău: „Vrei să fii înțelept?“ ed. îngrijită de Dr. Onisifor Ghibu. București 1926. Dl profesor On. Ghibu a adunat în această carte de de vr'o 207 pagini articole publicate de fostul episcop de Buzău, în revista „Vestitorul bisericesc“. Aceste articole tratează subiecte foarte variate, din cari eu amintesc numai unele: Scopul vieții noastre — Cunoașterea lui Dumnezeu din lucrurile naturii — Lumea și religia — Dialog între lume și religie când ești clevetit — alege-

rea unui prieten — Întrebuințarea vieții — Principiile generale de înțelepciune etc. Profesorul de religie va afla în această carte un material foarte bogat pentru lecțiile sale, iar elevii cetindu-o vor simți o plăcere. Cartea este o comoară de învățături cari vor contribui la înobilarea inimii și luminarea minții elevilor.

22. Thomas Carlyle „Muncă, Sinceritate, tăcere“, pagini alese, trad. pe C. Antoniadă. Biblioteca p. toți 660-bis. Cartea cuprinde 6 capitole. I. Minunea și misterul existenței. II. Munca. III. Omul și menirea lui. IV. Eroi și eroicul. V. Căi bune și căi rele. VI. Tăcerea. După cum arată titlul, traducătorul ne grupează în capitolele de mai sus, pagini alese din diferitele opere ale autorului. Carlyle este un mare predicator al energiei morale. „Scrierile lui sunt pornite dintr'o inimă aprinsă, adânc religioasă și cald iubitoare de oameni“. Ideile înălțătoare de suflet abundă pe fiecare pagină a acestei cărți. Iată pentru ce o recomandăm.

23. Harriet Becher-Stowe „Coliba lui Moș Toma“. Bibl. p. toți Nr. 1159—1161. Cred că foarte puțini vor fi fost aceia, cari în decursul citirii acestui roman să nu-și fi simțit ochii umezi de lacrimi. În ea ni se vorbește despre comerțul de sclavi din America. Noi învățăm să cunoaștem cât de împietrite și crude au devenit acele suflete din cari religia a fost isgonită și câtă mângăere și putere de răbdare dă religia creștină sufletelor suferinde.

Sofron Vlad.

Cina Domnului.

— Dumineca XXVIII. după Rusalii —

Pe lângă preocupările personale, particulare, omul trăind în societate, alături de alți semeni ai săi, mai are și îndatoriri de ordin social.

În domeniul acestor îndatoriri, prin cari se stabilesc relațiunile intime, între membrii societății, se pot cunoaște oameni și aprecia după adevărata lor valoare.

Cine împlinește îndatoririle prevăzute de lege este un bun cetățean, iar acela care îndeplinește pe lângă aceasta și *cerințele bunului simț* este o persoană aleasă.

Pilda celor chemați la cină, spusă de

Mântuitorul pe când se afla în casa unui fariseu, ne înlesnește să înțelegem aceste îndatoriri, pentru ca să le și putem îndeplini după cuviință.

În această pildă se spune, că un om a făcut cină mare și a chemat la ea pe prietenii săi. Dar aceștia în loc să răspundă conștiincios, la onoarea ce li se făcea, își prezintă scuze: unul că trebuie să meargă la țarină, altul că în timpul acela trebuie să încerce boii care i-a cumpărat, iar al treilea că îndatoririle familiare îl opresc de a veni.

Cina totuși s'a ținut, căci stăpânul casei și-a căutat alți prieteni, cari au răspuns cu bucurie la chemarea lui. Acestora după ce le povestește cum s'au purtat primii invitați le spune: „Adevăr zic vouă, nici unul din acei oameni, cari au fost poftiți, nu vor gusta cina mea“.

Dar pe lângă îndatoririle acestea le-am putea numi de ordin familiar, pe cari nu le putem trece cu vederea, mai există și altfel de îndatoriri, cari reclamă o atenție și mai mare din partea noastră.

Când oameni cu răspundere în viața societății, inspirați de îndemnuri nobile, fac apel la toți aceia cari i-ar putea ajuta în avântul lor pentru realizarea binelui și progresul societății — atunci a le refuza concursul sub motivul că te rețin ocupațiile personale, înseamnă nu numai o întrelăsare a acestor îndatoriri, ci sdruncinarea oricărei încrederi ce se legase de persoana ta când ți s'a cerut concursul.

Adeseori ți-e dat să auzi pe așa numiții „intelectuali de duzină“ spunând: „Eu nu pot să ajut. Nu am timp pentru lucruri de acestea! Ce-mi trebuie mie societate? ce comitete? Și fără acestea putem trăi“.

Cei cari vorbesc astfel se esclud singuri din rândul oamenilor aleși și valoarea lor va fi asemenea cu răspunsul lor.

Mai presus însă de toate invitațiile, este chemarea mesianică a lui Isus.

Isus este prietenul tuturor. El îi chiamă pe toți la cina cea mare spunând „Veniți că toate sunt gata“.

El nu cere dela nimeni ajutor, dar vrea să ajute tuturor, de aceea spune: „Veniți la mine toți cei oboșiți și întristați și eu vă voi odihni pe voi“. (Mat. XI. 28).

Și pentru copii, pe cari mulți nu-i bagă

în seamă, are cuvintele cele mai alese: „Lăsați copiii să vină la mine, că unora ca acestora este Împărăția cerurilor“.

Când Isus ne invită să cinăm împreună cu El, cine ar putea nesocoti această nepus de mare onoare? Cine ar vrea ca prin neglijența și neascultarea lui să piardă prietenia Mântuitorului? Ba și mai mult: să se facă dușman a lui Hristos, căci El a spus: „Cine nu e cu mine este contra mea“.

Glasul Mântuitorului a fost ascultat și urmat cu râvnă nețărmurită. Martirii și sfinții Bisericii sunt o pildă nedesmințită că Hristos poate fi urmat și că cei cari l-au ascultat porunca au devenit oameni aleși.

În aceste zile de pregătire pentru sâr-bătoarea „Nașterii Domnului“, „să ne apropiem cu credință și dragoste“ de Hristos Dumnezeu și Mântuitorul nostru, primind trupul și sângele său spre întărirea și înobilarea vieții noastre sufletești și trupești.

Să ne ferim ca nu cumva să ne cuprindă vârtejul spiritului materialist, care ia proporții de uragan în zilele noastre, căci toți cei cari se pierd în preocupări meschine nu vor gusta din cina Domnului.

Diacon **Sofroniu Bulz**,
profesor de religie.

⌘	CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE	⌘
---	---	---

Activitatea cercurilor religioase din protopopiatul Ludoș, pe anul 1932.

Conform planului de muncă a fiecărui cerc religios din acest an, întocmit înainte și aprobat de P. On. protopop, preoții membrii cercurilor au satisfăcut chemării lor în această direcție într'un mod deplin mulțumitor pentru oricine o știe și vrea să aprecieze această muncă

Reinviați la o nouă muncă preoții tractului având conștiința misiunii și apostoliei, pentru a povăui pe om la perfecțiune, pentru a făptui această desăvârșire prin lumina cuvântului sau a învățaturii și prin edificatoarea pildă a faptelor bune. Împlinind cu conștiință și sfințenie porunca Dumnezeiască „Mergând învățați toate neamurile“...

Am pornit îndemnați de acest stimul, de-a face o educație intensă și stăruitoare

a societății românești în legea românească prin satele aparținătoare tractului.

Cu toate greutatețile ce le-am avut de întâmpinat, ca drumuri stricate în urma ravagiilor ce au lăsat apele în primăvară, comunicații rele, criza în care ne sbatem, totuși preoții au fost la înălțimea datoriei. Cu mici excepții, par'că toți suntem pătrunși de dorul împlinirii acestei datorii, în special noi preoții tineri privim aceste întruniri cu cea mai mare bucurie, căci prin întâlnirile noastre ni se dă oricărui preot puțința de-a veni în contact cu colegii săi în adunările religioase. Sunt convins, că preoții nu se uită la oricari greutăți materiale cerute de deplasări la locul fixat pentru adunarea cercului, când au înaintea lor posibilitatea întâlnirii cu tovarășii lor de muncă, de greutate, de bucurii și entusiasm. Cât ar fi dat un preot cu 50 ani în urmă ca să fi avut ocazia unor asemenea întâlniri, unde să-și spună unul altuia păsurile și de unde să se întoarcă acasă cu cea tărie pe care o dă vederea și schimbul de idei între tovarășii de muncă și de ideal.

Dar pe lângă acestea prin cercurile religioase și poporul a început să fie mișcat, se formează prin aceste întruniri un fel de câmp magnetic de atracțiune, inimă la inimă. Dacă inima noastră bate pentru Christos ea să bată așa ca și pe a vecinului să o pună în mișcare.

Și chiar aceasta este chemarea noastră a preoților de „legea românească“ să-i înfrățim pe toți sub scutul bisericii noastre dominante. La întrunirile noastre cari sunt adevărat festive, toți creștinii iau parte, se svonește dinainte vestea întrunirii întrebându-se unii pe alții „când vin iar preoții?“ Așa că cu dor ne primesc, nu numai creștinii noștri ortodocși, ci și alte confesiuni, cari atât la biserică cât și la conferințe la școală, iau parte în număr mare.

Cum satele noastre sunt împestrițate și cu alte naționalități ca, unguri și aceștia și autoritățile lor ne văd cu ochi buni și s'ar apropia de noi, îndeosebi conferințele cari neapărat trebuie să se țină la localul școlii sunt un mijloc foarte bun pentru a-i putea aduna pe toți locuitorii satului, unde apoi prin conferințe bine alese și predate se poate întări mai bine patriotismul cetățenilor.

Mi-aduc aminte cum la o astfel de întrunire (Miheș) la conferința de după masă ținută la școală, au luat parte o mulțime de popor, precum și autoritățile comunale, primar, notar, învățători, preoții unit și reformat, s'au rostit conferința noastră salutând pe onorații oaspeți, apoi răspuns din partea autorităților a fost o însufletire și înfrățire de nedescris, așa că a rămas vie în sufletele tuturor.

O datorie și a noastră este ca la astfel de ocazii să-i invităm pe toți intelectualii din comună, precum și pe popor, apoi prin predici și conferințe să ne cam ferim de cuvinte cari ar putea aduce o jignire cul-tului sau națiunii lor. Doar noi suntem propovăduitori ai „păcei“ și nu a vrajbei. În numele Celui care a zis: „Pacea mea dau vouă“... mergem și luminăm.

Cu acestea întruniri religioase credem că am făcut numai un început pentru armonia satelor și cultura populației în spiritul național. La toate întrunirile din acest an s'au rostit 22 predici și 21 conferințe, afară de acestea preoții întruniți 4—5 la olaltă au mai săvârșit și ritualul bisericesc cu toată demnitatea cuvenită. S'au mai administrat și câteva sfinte taine cununii, botezuri, maslu etc., s'au făcut procesiuni la cimitire, așa încât toate acestea au impresionat adânc pe toți credincioșii asistenți, lăsându-i mai luminați și convinși despre darurile și binecuvântările Părintelui ceresc ce ni se revarsă prin biserică.

Pr. Gh. Stan, Cheța.

TABLOUL

donățiilor primite pentru biserică III-a din Cluj.

113. Un chivot argintat și aurit, în valoare de 6000 Lei, donația d-nei Ana Anghel. 114-130. Donații în bani: Soc. Ortodoxă filiala Sibiu Lei 2000—; Dr. V. Sava Lei 1500—; Dr. V. Niculescu-Reghin 400 Lei; Dr. Eugen Nicoară-Reghin 1000 Lei; Dr. Ioan Matei-Cluj 500 Lei; Soc. Ortodoxă filiala Buzău Lei 1000; Consumul funcționarilor publici-Cluj 3000 Lei; Soc. ortodoxă Centrala București 6000 Lei; Soc. Ortodoxă filia parohiei Sft. Gheorghe-București Lei 2000; Soc. Ortodoxă filiala Târgoviște Lei 1000; dl inginer Nistor Meteș-Cluj 10.000 Lei; d-na Vera Bohățiel-Cluj

500 Lei; Dr. Emil Teșosu, prof. univ.-Cluj 2000 Lei; Direcțiunea Băilor Someșeni 3000 Lei; Ștefan Peneș-Cluj 1000 Lei; d-na Elena Oprescu-București 5000 Lei.

CRONICA

Un ordin de mult așteptat este cel dat de On Minister al Instrucțiunii prin care elevii tuturor școalelor sunt obligați să *cerceteze biserica*, în Dumineci și sărbători. Și până acum cercetau biserica prin o obligație impusă de conștiințiozitatea profesorilor de religie și directorilor de școale. De aici înainte râvna se transformă în obligație, iar pentru elevi într'un bun obicei, pe care-l vor ținea și după ce vor părăsi băncile școalelor.

Deces. Preotul *Mihail Pașcu*, fost paroh în *Simonești*, protopopiatul Bistriței, după lungi și grele suferințe a adormit în Domnul în ziua de 18 Noemvrie a. c., în vârstă de 67 ani, de 37 ani de vrednică preoție, pentru care a fost distins cu brâu roșu, și de puțini ani de fericită căsătorie, rămânând văduv înainte cu 26 ani. În mormântarea a avut loc Duminică în 20 Noemvrie c., prohodul fiind săvârșit de preoții N. Mureșan, capelan protopopesc, V. Nascu, Gr. Măgerușan, I. Buzdug, M. Georgiu, Th. Ciuruș sen., Th. Ciuruș jun., A. Pop și Tr. Banciu. A asistat lume multă și mulți intelectuali din Bistrița și comunele vecine. Îl jelesc două fete Valeria m. Baba, protopopeasă în Alba-Iulia și Victorița m. Cotoc, și fiul Emil Pașcu, prim-grefier la tribunalul din Bistrița. Transmitem familiei sincerele noastre condoleanțe. Bunul Dumnezeu îl odihnească în pace.

Salariile preoților pe luna Octomvrie s'au achitat oficiilor protopopești și se pot ridica de către onor. preoți.

O răsplată binemeritată. I. P. Sf. Sa Patriarhul Miron a binevoit a conferi cu data de 24 Octomvrie 1932 gradul de Protosinghel părintelui Gerasim Luca, drept răsplată pentru reușita misiunii ce i-a încredințat în anul 1930 de a lucra pentru fondarea unei Biserici-Cămin românesc în Ierusalim pe terenul de 1208 m. p., ce-l are Patriarhia în centrul Ierusalimului. Pă-

rintele Protosinghei cât a stat în Ierusalim pentru pregătirea acestor lucrări a avut fericirea, ca din modesta sa avere particulară să achiziționeze tot pentru scopurile de mai sus un teren de 9999 m. p., pe malul Iordanului, pe locul unde s'a botezat Domnul nostru Isus Christos și al doilea loc de 3800 m. p., la Nazaret-Tavor, lângă cetatea lui Ahav.

Colegiile preoțești pentru alegerea membrilor în Congresul mitropolitan se întrunesc în ziua de Vineri 2 Decembrie c.

Donații. Pentru parohia Valea-Dosului, prof. Abrud, s'au făcut următoarele donații: Dl Dr. Ioan Pop, subsecretar de stat a dăruit bisericii 5000 Lei; dl inginer Adolf Scribanovici din Zlatna 500 Lei; dl brigadier silvic Iosif Sorcar din Valea-Dosului 300 Lei și dl comerciant Matei Vasile a dăruit un Penticostar cumpărat cu 620 Lei. Tuturor acestora biserica le exprimă cea mai adâncă mulțumită. *Consiliul eparhial.*

O carte de valoare. Preoții *Grigore Constantin*, profesor de religie la Seminarul din R.-Vâlcii și *Sava Th. Saftu*, profesor de l. Elină la Seminariile „Central” și „Nifon Mitropolitul”, în vederea îmbogățirii literaturii noastre bisericești au tradus *comentariul asupra Sf. Evanghelii după Matei*, din lucrarea monahului Teoclitos Farmachides text luat în original după marele comentator Euthimie Zigaben, cu note și observațiuni. Se recomandă preoților și bunilor creștini, din eparhia noastră.

religios am încredințat-o protopopilor noștri, fiecare pentru tractul său, având a face această inspecție în cursul anului iar la sfârșitul anului a asista la examenul de religie. Preoții noștri sunt obligați să țină acest examen la sfârșitul anului și în cazul când școala n'ar ținea examen din celelalte obiecte. Și examenul de religie îl va publica în biserică și va chema și pe credincioși să asiste, dându-i o importanță de festivitate.

Preoții și protopopii se vor mărgini întru toate numai la învățământul religios și nu se vor amesteca în celelalte atribuții ale școlii. De asemenea au fost rugate autoritățile școlare ale statului să evite orice conflicte de atribuții, cari nu pot fi decât păgubitoare atât școlii cât și bisericii. Cazurile de neglijențe, lipsă de disciplină, iperzel sau orice altă provocațiune, din oricare parte ar fi, se va comunica și nouă și inspectoratului școlar pentru a lua măsurile convenite.

În interesul binepriceput al bisericii și școlii sperăm că conducătorii satelor noastre își vor înțelege misiunea, lucrând în deplină armonie la edificarea culturii în popor.

La sfârșitul anului școlar fiecare preot va face raport protopopului despre instrucția religioasă în cursul anului împreună cu datele statistice convenite.

Cluj, la 19 Noembrie 1932.

Consiliul eparhial.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ
Nr. 7762—1932.

COMUNICAT

Se aduce la cunoștința preoțimei noastre că în virtutea legii învățământului, inspecția instrucției religioase revine bisericii, statul având dreptul de control. Până la votarea regulamentului elaborat de Minister, noi vom urma procedura de pe vremea școlilor confesionale. Inspecția învățământului

A apărut:

**CLUJUL ROMÂNESC
CALENDARUL**

Eparhiei noastre pe anul

Prețul Calendarului: **1933.**
cu Șematism **30** Lei.
fără Șematism **15** Lei.

De vânzare la „**Librăria Eparhială**”
Cluj, Piața Cuza Vodă 6.